

09.05.2016

Sj/2

§ 438

V 25.5.2016, Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite ammatillisen koulutuksen kehittämisestä

HEL 2015-012972 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Yrjö Hakasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Yrjö Hakanen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että kaupunginhallitus selvittää, miten voidaan laajentaa ammatillista koulutusta, parantaa sen laatua, kehittää oppisopimuskoulutusta ja ammatillista erityisopetusta, laajentaa ammatillista lisäopetusta, vahvistaa tukea oppilaille ja ehkäistä opintojen keskeyttämistä.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa opetuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että ammatillisella koulutuksella on Helsingissä tärkeä tehtävä työvoimatarpeen sekä koulutustarjonnan näkökulmasta. Työvoimatarpeen ja koulutettavan väestön ennustetaan kasvavan, mikä edellyttää vahvaa panostusta nuorten, aikuisten ja maahanmuuttajien ammatilliseen koulu-

tukseen. Samaan aikaan toteutettava ammatillisen koulutuksen reformi ja siihen liittyvät säästötoimet aiheuttavat haasteita koulutustarpeeseen vastaamisessa ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Kaupungin ammatillisen koulutuksen keskeiset kehittämiskohteet ovat:

- Tukea joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen toteutumista
- Kehittää koulutuksen digitalisaatiota
- Parantaa työelämälähtöisyyttä ja työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä
- Ehkäistä opintojen keskeyttämistä
- Lisätä opiskelijapaikkoja koulutustarpeeseen vastaamiseksi
- Laajentaa nykyistä järjestämislupaa opintojen joustavoittamiseksi ja vaihtoehtojen lisäämiseksi

Helsingin ammatillisen koulutuksen verkko on hajanainen ja laaja. Vuonna 2015 Helsingissä oli 32 erikokoista ja eri tavalla erikoistunutta ammatillisen koulutuksen järjestäjää. Näistä 19 järjesti ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta.

Kaupungin ammatillinen koulutus toteutetaan Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa, joissa voi opiskella ammatillisia perustutkintoja ammatillisena peruskoulutuksena, näyttötutkintoina ja oppisopimuskoulutuksena. Lisäksi kaupunki järjestää ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon johtavaa koulutusta sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa Valma-koulutusta. Perusopetuksen lisäopetus, työpajatoiminta ja avoimet opinnot täydentävät palveluvalikoimaa.

Opiskelun joustavuus ja yksilöllisyys

Opintojen joustavuuden ja yksilöllisyyden toteutumisessa keskeisiä ovat erilaiset digitaaliset oppimiskäytännöt, joiden kehittämiseksi Stadin ammattiopistossa on meneillään useita hankkeita. Työelämän nopea muutos edellyttää laaja-alaista osaamista, johon voidaan vastata tutkinnon osien joustavalla yhdistelyllä yli tutkintorajojen. Nykyisillä tutkinnon perusteilla tämä on joissakin tutkinnoissa vaikeasti toteutettavissa. Jouston mahdollisuuksia on kehitettävä edelleen.

Tutkinnon perusteiden uusimisessa on vaikutettava siihen, että joustavampi tutkinnon osien yhdistäminen on mahdollista. Jatko-opintoihin tähtääville on kehitettävä mahdollisuuksia liittää ammattikorkeakouluopintoja osaksi ammatillisia opintoja. Yhteisten tutkinnon osien tarjontaa tulee monipuolistaa erityisesti jatko-opintovalmiuksia vahvistavien opintojen osalta.

Opintojen työelämälähtöisyys

Opintojen työelämälähtöisyyttä on lisätty siirtämällä oppimista työelämään esimerkiksi laajennetun työssäoppimisen avulla sekä kehittämällä erilaisia oppisopimuksen malleja. Yhä enemmän työelämään siirtävässä oppimisessa haasteena on työelämän valmius vastaanottaa ja ohjata opiskelijoita.

Joillain aloilla on ongelmallista löytää työssäoppimispaikkoja, joissa opiskelija voisi hankkia ja osoittaa tutkinnon kannalta olennaista osaamista. Stadin ammattiopiston opiskelijoiden lisäksi työssäoppimispaikkoja tarvitsevat myös muiden koulutuksen järjestäjien opiskelijat, mikä vaikeuttaa entisestään työssäoppimispaikkojen löytämistä. On tärkeää, että kaupunki ottaisi työssäoppijoita etupäässä omasta oppilaitoksestaan.

Työelämän toimijoiden kouluttamista ja tukemista tarvitaan entistä enemmän, kun sekä opiskelijavolyymi että tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä kasvaa. Työelämäyhteistyön, kuten työssäoppimisen ohjauksen, parantamisessa erilaiset digitaaliset ratkaisut ovat avainasemassa.

Keskeyttämisen ehkäisy ja opintojen tuki

Keskeyttämistä vähentäviä toimia on kehitetty ja toteutettu monipuolisesti opiskelijoiden osallisuutta lisäämällä sekä pedagogiikkaa kehittämällä. Tästä huolimatta vuonna 2015 Stadin ammattiopistossa opintonsa keskeytti 12 % opiskelijoista, joten keskeyttämistä ehkäiseviä toimenpiteitä on kehitettävä edelleen.

Opiskelijoiden yhä kasvava yksilöllisen ohjauksen ja tuen tarve sekä lisääntyvät mielenterveyteen liittyvät ongelmat vaativat opettajilta valmiutta tukea opiskelijoita. Tämä edellyttää opettajien kouluttamista, jotta heidän osaamisensa yksilölliseen ohjaukseen ja tukemiseen paranee. Opiskelijoiden lisääntyvät mielenterveyteen liittyvät ongelmat kasvattavat resurssitarvetta ja edellyttävät yhteistyötä eri hallintokuntien välillä sekä kaupungin ulkopuolisten toimijoiden, kuten kuntoutuslaitosten ja erityisoppilaitosten kanssa.

Ammatillisen koulutuksen riittävyys ja laajentaminen

Vaikka kaupunki on saanut viime vuosina lisää opiskelijapaikkoja, tarvitaan kasvavan nuorisoikäluokan ja maahanmuuttajien sekä vailla perustasteen jälkeistä tutkintoa olevien suuren määrän takia lisää opiskelijapaikkoja. Järjestämisluvan mukainen opiskelijapaikkamäärä vuonna 2016 on 8 730 opiskelijaa. Tämä on 370 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2015.

09.05.2016

Sj/2

Aloituspaiikkojen lisäyksen myötä koulutustakuu toteutuu tällä hetkellä Helsingissä. Kaikki peruskoulun päättävät nuoret saavat opiskelupaikan joko tutkintoon johtavassa tai valmentavassa koulutuksessa. Sen sijaan Helsingissä n. 10 000 nuorisotakuun piirissä olevaa alle 29-vuotiaasta nuorta on edelleen vailla toisen asteen tutkintoa. Ammatillisen koulutuksen niukkenevien resurssien myötä on oletettavaa, että Helsingissä toimivat yksityiset koulutuksen järjestäjät tulevat vähentämään aloituspaiikkojaan. Tällöin Stadin ammattiopiston rooli koulutus- ja nuorisotakuun toteuttamisessa korostuu entisestään.

Kaupungin ammatillisen koulutuksen järjestämislupa on rajattu tietyille aloille ja tiettyihin tutkintoihin. Tässä mielessä lupa on suppea suhteessa opiskelijamäärään. Kaupunki on jättänyt hakemuksen opetus- ja kulttuuriministeriöön järjestämisluvan laajennuksesta uusiin perustutkintoihin. Järjestämisluvan laajentaminen parantaisi ja monipuolistaisi opiskelijoiden valinnaisuutta, ja opiskelijoille tarjoutuisi paremmat mahdollisuudet opiskella tutkinnon osia myös muista tutkinnoista. Monipuolisemman koulutustarjonnan myötä keskeyttämishan alla olevien opiskelijoiden on helpompi löytää itseään kiinnostava uusi ala ja heidät voidaan ohjata paremmin oman oppilaitoksen sisällä uusiin opintoihin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 01.03.2016 § 25

HEL 2015-012972 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

09.05.2016

Sj/2

Ammatillisella koulutuksella on Helsingissä tärkeä tehtävä työvoimatarpeen sekä koulutustarjonnan näkökulmasta. Työvoimatarpeen ja koulutettavan väestön ennustetaan kasvavan Helsingissä, mikä edellyttää vahvaa panostusta nuorten, aikuisten ja maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen. Samaan aikaan toteutettava ammatillisen koulutuksen reformi ja siihen liittyvät säästötoimet aiheuttavat haasteita koulutustarpeeseen vastaamisessa ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Helsingin kaupungin ammatillisen koulutuksen keskeiset kehittämiskohteet ovat:

- Tukea joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen toteutumista
- Kehittää koulutuksen digitalisaatiota
- Parantaa työelämälähtöisyyttä ja työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä
- Ehkäistä opintojen keskeyttämistä
- Lisätä opiskelijapaikkoja koulutustarpeeseen vastaamiseksi
- Laajentaa nykyistä järjestämislupaa opintojen joustavoittamiseksi ja vaihtoehtojen lisäämiseksi.

Helsingin ammatillisen koulutuksen verkko on hajanainen ja laaja. Vuonna 2015 Helsingissä oli 32 erikokoista ja eri tavalla erikoistunutta ammatillisen koulutuksen järjestäjää. Näistä 19 koulutuksen järjestäjää järjesti ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta. Helsingin kaupungin ammatillinen koulutus toteutetaan Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa, joissa voi opiskella ammatillisia perustutkintoja ammatillisena peruskoulutuksena, näyttötutkintoina ja oppisopimuskoulutuksena. Lisäksi Helsingin kaupunki järjestää ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon johtavaa koulutusta sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa Valma-koulutusta. Perusopetuksen lisäopetus, työpajatoiminta ja avoimet opinnot täydentävät palveluvalikoimaa.

Opiskelun joustavuus ja yksilöllisyys

Opintojen joustavuuden ja yksilöllisyyden toteutumisessa keskeisiä ovat erilaiset digitaaliset oppimiskäytännöt, joiden kehittämiseksi Stadin ammattiopistossa on meneillään useita hankkeita. Työelämän nopea muutos edellyttää laaja-alaista osaamista, johon voidaan vastata tutkinnon osien joustavalla yhdistelyllä yli tutkintorajojen. Nykyisillä tutkinnon perusteilla tämä on joissakin tutkinnoissa vaikeasti toteutettavissa. Jouston mahdollisuuksia on kehitettävä edelleen. Lisäksi tutkinnon perusteiden uusimisessa on vaikutettava siihen, että joustavampi tutkinnon osien yhdistäminen on mahdollista. Jatko-opintoihin tähtääville on

09.05.2016

Sj/2

kehittävää mahdollisuuksia liittää ammattikorkeakouluopintoja osaksi opintoja ja monipuolistaa yhteisten tutkinnon osien tarjontaa erityisesti jatko-opintovalmiuksia vahvistavien opintojen osalta.

Opintojen työelämälähtöisyys

Opintojen työelämälähtöisyyttä on lisätty siirtämällä oppimista työelämään esimerkiksi laajennetun työssäoppimisen avulla sekä kehittämällä erilaisia oppisopimuksen malleja. Yhä enemmän työelämään siirtyvässä oppimisessa haasteena on työelämän valmius vastaanottaa ja ohjata opiskelijoita. Joillakin aloilla on ongelmallista löytää työssäoppimispaikkoja, joissa opiskelija voisi hankkia ja osoittaa tutkinnon kannalta olennaista osaamista. Stadin ammattiopiston opiskelijoiden lisäksi työssäoppimispaikkoja tarvitsevat myös muiden koulutuksen järjestäjien opiskelijat, mikä vaikeuttaa entisestään työssäoppimispaikkojen löytämistä. Olisi tärkeää, että Helsingin kaupunki ottaisi etupäässä työssäoppijoita omasta oppilaitoksestaan. Työelämän toimijoiden kouluttamista ja tukemista tarvitaan entistä enemmän, kun sekä opiskelijavolyymi että tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä kasvaa. Työelämäyhteistyön, kuten työssäoppimisen ohjauksen, parantamisessa erilaiset digitaaliset ratkaisut ovat avainasemassa.

Keskeyttämisen ehkäisy ja opintojen tuki

Keskeyttämistä vähentäviä toimia on kehitetty ja toteutettu monipuolisesti opiskelijoiden osallisuutta lisäämällä sekä pedagogiikkaa kehittämällä. Tästä huolimatta vuonna 2015 Stadin ammattiopistossa opintonsa negatiivisesti keskeytti 12 % opiskelijoista. Keskeyttämistä ehkäiseviä toimenpiteitä on kehitettävä edelleen. Opiskelijoiden yhä kasvava yksilöllisen ohjauksen ja tuen tarve sekä lisääntyvät mielenterveysongelmat vaativat opettajilta valmiutta tukea opiskelijoita. Tämä edellyttää opettajien kouluttamista, jotta heidän osaamisensa yksilölliseen ohjaukseen ja tukemiseen paranee. Opiskelijoiden kasvavat mielenterveysongelmat kasvattavat resurssitarvetta ja edellyttävät yhteistyötä eri hallintokuntien välillä sekä kaupungin ulkopuolisten toimijoiden, kuten kuntoutuslaitosten ja erityisoppilaitosten välillä.

Ammatillisen koulutuksen riittävyys ja laajentaminen Helsingissä

Vaikka Helsingin kaupunki on saanut viime vuosina lisää opiskelijapaikkoja, tarvitaan kasvavan nuorisoikäluokan ja maahanmuuttajien sekä vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien suuren määrän takia lisää opiskelijapaikkoja. Järjestämisluvan mukainen opiskelijapaikkamäärä vuonna 2016 on 8 730 opiskelijaa. Tämä on 370 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2015. Aloituspaiikkojen lisäyksen myötä koulutustakuu toteutuu tällä hetkellä Helsingissä. Peruskoulun päättävät nuoret saavat joko opiskelupaikan tutkintoon johtavassa tai valmentavassa koulutuk-

09.05.2016

Sj/2

sessä. Sen sijaan Helsingissä n. 10 000 nuorisotakuun piirissä olevaa alle 29-vuotiasta nuorta on edelleen vailla toisen asteen tutkintoa. Ammatillisen koulutuksen niukkenevien resurssien myötä on oletettavaa, että Helsingissä toimivat yksityiset koulutuksenjärjestäjät tulevat vähentämään aloituspaikkojaan. Tällöin Stadin ammattiopiston rooli koulutus- ja nuorisotakuun toteuttamisessa Helsingissä korostuu entisestään.

Helsingin kaupungin järjestämislupa on rajattu tietyille aloille ja tiettyihin tutkintoihin. Tässä mielessä lupa on suppea suhteessa opiskelijamäärään. Helsingin kaupunki on jättänyt hakemuksen opetus- ja kulttuuriministeriöön järjestämisluvan laajennuksesta uusiin perustutkintoihin. Opetuslautakunta pitää tärkeänä järjestämisluvan laajentamista. Jos järjestämislupa laajenee, niin opiskelijoiden valinnaisuus paranee ja monipuolistuu. Lisäksi heille tarjoutuu paremmat mahdollisuudet opiskella tutkinnon osia muista tutkinnoista. Monipuolisemman koulutustarjonnan myötä keskeyttämishän alla olevien opiskelijoiden on helpompi löytää itseään kiinnostava uusi ala ja heidät voidaan ohjata paremmin oman oppilaitoksen sisällä uusiin opintoihin.

Opetuslautakunta toteaa, että ammatillisen koulutuksen kehittämiskohdeet on jo tiedostettu riittävän hyvin, eikä opetuslautakunta katso erillistä kaupunginhallituksen selvitystä ammatillisen koulutuksen kehittämistä tarpeelliseksi.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tiina Vanhala, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 86356
tiina.vanhala(a)hel.fi